

VINDEN ZE DAT MOOI?

Kanttekeningen bij een gouden griffel

Pieter Quelle

Ik vind de 'Mare van de witte toren' niet leuk omdat:

1. 't is niet naar mijn smaak
2. langdradig
3. ik vind het niet leuk omdat het onwaarschijnlijk is
4. ik vind het gewoon een gek boek
5. de tekeningen zijn ook stom
6. en ook moeilijke namen

Linda Abrahamsz, klas 6, Dr. W.A. Visser 't Hooftschool, Schuitenhuisstraat 5, Amsterdam - Osdorp.

Dat deze 'recensie' van het met de gouden griffel bekroonde kinderboek 1971 representatief is voor de mening van de nederlandse jeugd is (helaas) niet onderzocht, maar dat hij dat wel is voor een groep kinderen die zich de afgelopen $1\frac{1}{2}$ jaar vrij intensief met 'goede' en 'slechte' boeken heeft beziggehouden, is een feit.

De recensente, een tamelijk belezen meisje van 11 jaar, is een van de weinige meisjes uit de groep die het op dringend verzoek van de groepsleider helemaal heeft uitgelezen. Ze vond het duidelijk niet leuk (en dan is er ook niets goed meer aan het boek, zie b.v. de opmerking over de tekeningen).

Het is erg belangrijk dat kinderen reeds op jeugdige leeftijd leren genieten van een boek, vooral van een goed boek (zie o.a. Meermoer 1 en Moer 69/70). Men onderscheidt goede en slechte kinderboeken. Dit goed of slecht zijn is opgehangen aan een norm van een volwassene die al of niet geprobeerd heeft zich in de beleavingswereld van een kind te verplaatsen.

Maar zijn de kinderen het wel met deze normen eens? Welke eisen stelt een kind aan een boek? Ik wil helemaal niet beweren dat de smaak van een kind niet aan verandering onderhevig is. Integendeel, het is belangrijk dat een kind voor zichzelf leert uitmaken wat hij goed of slecht vindt en dat hij zijn standpunt in een discussie leert verdedigen. En in die regelmatig gehouden discussie groeit in een groep en in een kind langzamerhand de norm voor 'het goede boek'.

Men spreekt wel eens van boekpedagogie, opvoeden door het goede boek. Wij kunnen, willen we ernst maken met de opvoeding, alleen vanuit het 'gewone' boek naar het 'goede' boek toewerken via de innerlijke aanvaarding van het kind zelf. Lukt dat niet, dan moeten wij onze normen herzien.

Een jaarlijkse kinder- en jeugdboekenprijs kan een belangrijke stimulans zijn om het kind te activeren tot lezen. Vooral tot lezen van een 'goed' boek. Maar als het kind niet mee mag beslissen in de toekenning van een kinderboekenprijs, anders gezegd, als we de smaak van het kind en daarmee het

kind zelf nog steeds niet au serieux nemen en als daarbij nog komt dat bij de toekenning van de huidige kinderboekenprijs commerciële factoren mede een rol spelen, krijgen we een wrange smaak in de mond.

Waarom wordt een jury zo gebonden aan regels? Waarom moet een bekroond boek oorspronkelijk in het Nederlands geschreven zijn? Waarom moet het in het afgelopen jaar verschenen zijn? Waarom kan een auteur pas na 4 jaar weer bekroond worden? In de praktijk is nog nooit een auteur voor 2 boeken bekroond, terwijl juist auteurs als A. Rutgers van der Loeff, M. Diekman, Tonke Dragt, Paul Biegel, enz. later 'betere' boeken geschreven hebben dan het van hen bekroonde werk. Waarom geen vertalingen? Kindergedichtenbundels?

Het zijn commerciële belemmeringen van de C.P.N.B. Ik zie op dit terrein een duidelijke taak voor de V.O.N. Misschien is het mogelijk om in samenwerking met de openbare bibliotheken volgend jaar een landelijk alternatief kinderboek te kiezen. En dat moet dan democratisch gebeuren door een jury waarin kinderen een zeer belangrijke, zo niet allerbelangrijkste stem hebben.

WORDEN ZE INGEKAPSELD?

Heleen Wientjes

Joost van Roon

Pieter Quelle

Pietje Bell kan een leuke deugniet zijn, maar hij heeft een afwijking, en dat heeft-ie; later wordt hij wel wijs.

Bromsnor gaat weliswaar geregeld af als een gieter, maar de burgemeester zorgt er voor, dat hij de bewaker van Swiebertjes zedelijk leven blijft. Zo gaat dat in de grotemensenwereld - kinderen krijgen verhalen voorgezet waarin de gangbare waarden en normen in de maatschappij meestal netjes op hun plaats blijven staan (geweldsituaties, competitie, hiërarchische verhoudingen etc.). Waarom zouden we de kinderziel vermoeien met maatschappijkritiek? Nu hebben wij langzamerhand genoeg van het gemoraliseer in kinderboeken; en we zouden in dezelfde fouten vervallen als wij daarin nu de moderne maatschappijkritische ideologieën zouden onderbrengen, min of meer verhuld. Maar de tegenkant is, dat wij mensen op jonge leeftijd er al aan wennen, ingekapseld te raken in al het 'waardevrije' materiaal dat zij hun hele leven lang aangeboden zullen krijgen.

Er moeten wegen te vinden zijn voor het schrijven van vertellingen die niets behoeven in te boeten aan speelsheid, fantasie, humor etc. en tegelijkertijd kinderen met een open oog leren kijken naar een werkelijkheid waarin het allemaal ook 'anders' kan toegaan.